

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Визначено сутність інвестиційної привабливості, охарактеризовано основні чинники впливу на неї та обґрунтовано необхідність підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, чинники інвестиційної привабливості.

Abstract

The essence of investment attractiveness is determined, the main factors of influence on it are characterized and the necessity of increase of investment attractiveness of Ukrainian enterprises is substantiated.

Keywords: investments, investment activity, investment attractiveness, factors of investment attractiveness.

Вступ

У нинішніх умовах ринкової економіки, кожне комерційне підприємство зацікавлене у підвищенні рівня інвестиційної привабливості, оскільки прагне розвивати виробництво, підвищувати конкурентоспроможність і залучати ресурси на інвестиційному ринку на кращих умовах. Залучення достатніх інвестицій для вітчизняних підприємств є однією з ключових умов їх економічного розвитку, оскільки дозволить підвищити фінансовий потенціал.

Дослідженням сутності інвестиційної привабливості та визначенням чинників впливу на неї присвячено праці таких науковців, як: Л. Алексеєнко [1], Д. Аранчій, С. Гончаренко [2], А. Гончарук [4], О. Короткова [7], Н. Кушнір [8] та ін. Проте, за сучасних динамічних умов господарювання змінюються як чинники впливу на інвестиційну привабливість, так і самі чинники, тому процес їх дослідження не можна вважати завершеним.

Мета дослідження – охарактеризувати основні чинники, що впливають на формування інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, що дозволить ефективніше управляти рівнем їх інвестиційної привабливості.

Результати дослідження.

Потреба господарюючих суб'єктів в регулярних інвестиціях потребує формування таких умов і, відповідно, досягнення таких результатів їх економічної діяльності, які б зацікавили інвесторів. Ступінь інвестиційної привабливості є своєрідним індикатором, комплексною характеристикою, яка дає можливість зробити висновки потенційним інвесторам про необхідність та доцільність вкладення коштів саме в цей об'єкт. Подальше розширення та вдосконалення виробництва, спрямування наявних матеріальних та фінансових ресурсів на забезпечення конкурентоспроможності продукції є основою формування інвестиційної привабливості підприємства та запорукою його ефективного та результативного функціонування.

В економічній літературі досі не вироблений єдиний підхід щодо розуміння сутності поняття «інвестиційна привабливість». Виділяють дві сутнісні характеристики інвестиційної привабливості підприємства [4]: як інвестиційну привабливість об'єкта інвестування, під якою слід розуміти інтегральну характеристику підприємства з точки зору його фінансового стану та можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки й інформаційної забезпеченості тощо; інвестиційну привабливість як комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись залежно від цілей інвесторів, виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти, економічного розвитку підприємства впродовж певного періоду.

Аналіз інвестиційної привабливості підприємства здійснюють на основі таких фінансових

показників, як: фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність активів та оборотність активів [9].

Для успішного управління інвестиційною привабливістю потрібно усвідомити, що на її формування мають вплив певні чинники, дія яких у своїй сукупності підвищує її або навпаки – знижує.

Н. А. Корнева поділяє чинники впливу на інвестиційну привабливість на такі групи: економічні, політичні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні і соціокультурні, екологічні, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові, інституціональні [6].

В. М. Гончаров, М. М. Білоусова, Н. М. Гуляева та Н. К. Рябченко сукупність чинників, що впливають на інвестиційну привабливість, розділили на зовнішні та внутрішні, або на чинники прямої та непрямой дії. До внутрішніх чинників впливу на інвестиційну привабливість підприємства віднесено [3, 5]:

- технічний чинник, який характеризує наявність основних засобів, їх структуру, вік та рівень використання, ступінь зношеності та виробничу потужність, продуктивність та відповідність використовуваних виробничих технологій світовим стандартам тощо;

- трудовий чинник, який передбачає аналіз структури, професійно-кваліфікаційного складу працівників підприємства, продуктивність праці та резерви її зростання, рівень та умови оплати праці тощо;

- організаційний чинник, який описує організацію виробничого процесу у часі та просторі, а також розглядає методи організації виробництва та ступінь його автоматизації;

- ресурсно-сировинний чинник, дає можливість оцінити доступність підприємства до сировинних джерел тощо;

- комерційний чинник базується на аналізі теперішньої та потенційної місткості ринку, дає можливість оцінити та спрогнозувати обсяги діяльності та потреби в інвестиційних ресурсах;

- фінансово-аналітичний чинник допомагає оцінити стан ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності господарюючого суб'єкта;

- чинник конкурентоспроможності характеризує можливість підприємства успішно господарювати, виробляти конкурентоспроможну продукцію та утримувати конкурентні позиції на ринку;

- інноваційний чинник визначає кількість інновацій, впроваджених в цілому на підприємстві в галузі техніки та технологій, організації виробничих процесів, продукції, управлінні тощо;

- виробничий чинник оцінює в цілому ефективність виробничої діяльності підприємства, а саме завантаженість основних засобів, ефективне використання будівель та споруд, логістичні процеси всередині підприємства, ефективність виробничої інфраструктури тощо;

- споживчий чинник дає оцінку цінності продукції підприємства для споживачів, яка базується на її якості та конкурентоспроможності.

До зовнішніх чинників віднесено [10]:

- географічний чинник, що характеризує діяльність підприємства щодо розміщення його відносно основних шляхів сполучення, комунікацій, близькість до сировинної бази, оцінює вплив зайнятості та безробіття в регіоні на діяльність підприємства, вартість оренди землі;

- екологічні чинники показують відповідність основним екологічним законодавчим на нормативним актам, санітарно-гігієнічним нормам з метою зменшення негативного впливу на довкілля у вигляді викидів відходів виробництва;

- правові чинники дають можливість оцінити доцільність інвестування враховуючи чинні норми оподаткування, наявність податкових пільг, вільних від податків зон, амортизаційну політику держави, умови одержання кредитів тощо;

- грошово-кредитні чинники дають можливість оцінити рівень інфляції, стабільність національної валюти, банківської системи, механізмів експортно-імпорتنих операцій, фінансової стабільності держави;

- політичні чинники характеризують стабільність політичної системи, частоту зміни уряду, кількість та гостроту політичних скандалів, ступінь довіри до влади тощо;

- законодавчі чинники визначаються дією норм законодавчих актів загальних та галузевих, які впливають на діяльність підприємства, що призвані захищати права інвесторів;

- соціальні чинники визначаються такими факторами як культурні настанови, менталітет, смаки та

уподобання споживачів, купівельна спроможність населення.

Звичайно ж, на інвестиційну привабливість підприємств, окрім вище перерахованих загально-економічних чинників, вагомий вплив чинять чинники, зумовлені специфікою господарської діяльності тієї галузі, в якій працює підприємство.

Схематично вплив економічних чинників на інвестиційну привабливість підприємств кондитерської галузі наведено на рис. 1.1.

Рис.1.1 – Схема впливу умов на привабливість підприємства

З рис.1.1 видно, що інвестиційна привабливість підприємства кондитерської галузі залежить насамперед від таких чинників:

- наявності в підприємства перспектив подальшого розвитку;
- ефективності здійснюваної підприємством маркетингової діяльності;
- ефективності використання підприємством власних та залучених інвестиційних ресурсів;
- результативності здійснюваної підприємством фінансово-господарської діяльності.

Загалом масив показників за допомогою яких визначають ефективність використання інвестиційних ресурсів є досить репрезентативним і суттєво впливає на інвестиційну привабливість підприємств кондитерської галузі [1].

Інвестори завжди прагнуть отримати інформацію не лише про ті чинники, які покращують інвестиційну привабливість об'єкта інвестування, але й про ті, які негативно впливають на інвестиційну привабливість підприємства.

Кожне підприємство може потерпати від низки негативних чинників, що призводять до втрати прибутку інвестором. До таких чинників належать:

- некваліфікований менеджмент підприємства;
- неефективна структура активів;
- неправильна оцінка фінансово-економічного стану партнерів;
- нестабільне фінансове становище підприємства;
- низька кваліфікація керівництва підприємства тощо.

Прийняття інвестиційних рішень завжди пов'язане з ризиком, який переслідує інвестора та підприємця на кожному кроці. Зрозуміло, що чим меншим буде ризик, тим вищою буде інвестиційна привабливість підприємства, і навпаки. Щоб зменшити рівень економічного ризику, інвестор прагне отримати якомога повнішу інформацію про об'єкт інвестування, галузь, регіон а також умови господарювання, які суттєво впливають на показник привабливості підприємства.

Крім ризиків, які виникають під час інвестування, велике значення відіграють ризики, які притаманні окремому виду діяльності та кожній галузі. Нинішній стан справ в економіці України свідчить про високий рівень впливу на її інвестиційну привабливість та розвиток ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру відносно всіх потенційних об'єктів інвестування.

Висновки

Отже, інвестиційну привабливість підприємства можна розглядати як з точки зору його фінансового стану, можливостей розвитку, соціальної безпеки, інформаційної забезпеченості тощо, так і як комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись залежно від цілей, які ставить перед собою інвестор.

Залучення інвестицій є необхідним процесом для відродження та досягнення підприємством

вищого рівня конкурентоспроможності, так як інвестиційно привабливе підприємство спонукає інвесторів приймати позитивне рішення щодо довгострокових вкладень у його капітал для подальшого розвитку й підвищення рентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексєнко Л. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства / Л. Алексєнко // Економічний форум. – 2009. – № 3. – С. 94–102.
2. Аранчій Д. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу / Д. Аранчій, С. Гончаренко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 59–64.
3. Гончаров В. М. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу/ В. М. Гончаров, М. М. Білоусова – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.../31.pdf>
4. Гончарук А. Інвестиційна привабливість промислового підприємства як об'єкт управління / А. Гончарук, А. Яцик // Економіка харчової промисловості. – 2011. – № 4. – С. 29–33.
5. Гуляєва Н. М. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування / Н. М. Гуляєва, Н. К. Рябченко// Вісник Запорізького національного університету. – №1(13). – 2012. – С. 22-28.
6. Корнева Н. А. Методичні підходи до побудови комплексної інтегральної оцінки інвестиційної привабливості на регіональному рівні / Н. А. Корнева // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2(68). – С. 106-111.
7. Короткова О. Інвестиційна привабливість підприємства та методика її оцінювання / О. Короткова // Ефективна економіка. – 2013. – № 6. – С. 32–36.
8. Кушнір Н. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства та недоліки деяких існуючих методик / Н. Кушнір, Ю. Мужук // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економіка». – 2010. – Вип. 2 (50). – С. 110–118.
9. Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / [І. О. Бланк та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бланка; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : КНТЕУ, 2011. - 343 с.
10. Спіфанова І. Ю. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства / Спіфанова І. Ю., Бардадин О. А. // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. - №14. – С. 39-42.

Олександр Едуардович Слободянюк – студент групи МОф-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shurka94@ukr.net

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Oleksandr E. Slobodianiuk – Student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shurka94@ukr.net

Supervisor: **Vitalii V. Zianko** - Doctor of Economics, Professor, Head of Finance, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.